ствам адаптуватися до складних умов, зберігати конкурентоспроможність на міжнародному ринку та підтримувати продовольчу безпеку країни. Успішна цифрова трансформація галузі стане основою для її сталого розвитку в післявоєнний період та сприятиме економічному відновленню України загалом.

Література

1. Центр економічної стратегії. Економіка під час війни. URL: https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/ (дата звернення: 23.12.2024).

2. Reuters. Ukraine's talks with IMF are difficult, prime minister says. 10.09.2024. URL: https://www.reuters.com/world/europe/ukraines-talks-with-imf-are-difficult-prime-minister-says-2024-09-10/ (дата звернення: 23.12.2024).

3. Європейський банк реконструкції та розвитку. EBRD lowers Ukraine 2025 growth forecast to 4.7 per cent. 2024. URL: https://www.ebrd.com/news/2024/ebrd-lowers-ukraine-2025-growth-forecast-to-47-per-cent.html (дата звернення: 23.12.2024).

Бараник З.П.
доктор економічних наук, професор
Лисаченко Б.В.
здобувач вищої освіти
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ УКРАЇНИ: СТРУКТУРНІ ЗМІНИ У ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

Оцінювання впливу військових дій пердбачає аналіз ключових макроекономічних показників, динаміки валютного та фондового ринків, а також обсягів інвестицій. Війна спричинила суттєве погіршення економічної ситуації, зокрема різке падіння ВВП, високі темпи інфляції, зростання державного боргу та збільшення рівня безробіття. У 2022 році фінансова система України опинилася під значним тиском через руйнування інфраструктури, порушення виробничих та логістичних ланцюгів, а також втрату значної частини експорту. Ключовим аспектом дослідження стало визначення залежності між військовими ризиками та фінансовою стабільністю. Аналіз валютного ринку показав, що різке падіння курсу гривні у перші місяці війни було спричинено панічними настроями серед населення та інвесторів, що посилило тиск на резерви Національного банку України (НБУ). Завдяки введенню жорстких валютних обмежень, стабілізації міжбанківського ринку та міжнародній фінансовій допомозі вдалося уникнути неконтрольованої девальвації. На фондовому ринку ситуація була ще складнішою. Фондовий індекс UX впав до історичних мінімумів, що пояснюється відтоком капіталу, скороченням активності інвесторів та загальним зниженням довіри до українських активів. Разом із тим, починаючи з 2023 року, спостерігається поступова стабілізація, зумовлена міжнародною підтримкою та адаптацією економіки до умов воєнного стану. Окрему увагу було приділено аналізу динаміки інвестицій. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) скоротилися до мінімуму у 2022 році, але у 2023 році їх обсяг почав зростати завдяки покращенню політичної ситуації та впровадженню програм державної підтримки інвесторів. Структура інвестицій значно змінилася: зросла частка державних та міжнародних грантів, тоді як приватний капітал залишався обмеженим через високі ризики. Згідно з моделями прогнозування (ARIMA, GARCH), у 2024 році можливе збереження стабільності ключових показників за умови відсутності нових економічних та політичних шоків. Це підкреслює важливість продовження міжнародної співпраці, зокрема у сфері фінансової підтримки.

Пропозиції щодо покращення фінансової стабільності: моделювання сценаріїв розвитку та заходи економічної політики.

Проведене дослідження окреслило кілька ключових сценаріїв розвитку фінансових ринків України у 2024 році, в основу яких покладено зміни в макроекономічних показниках, рівні міжнародної підтримки та ефективності державної політики. Базовий сценарій передбачає поступове відновлення економіки за рахунок збільшення обсягів експорту, активізації інвестиційної діяльності та стабілізації валютного курсу. Песимістичний сценарій включає затяжний військовий конфлікт, що може спричинити подальше погіршення економічних показників і відтік капіталу. Для мінімізації негативних наслідків війни та забезпечення сталого розвитку фінансових ринків запропоновано низку стратегічних заходів. Зокрема, необхідно продовжувати впровадження програм підтримки малого та середнього бізнесу, оскільки саме цей сектор є основою економіки та найбільш адаптивним до змін. Стимулювання експорту, особливо у галузях агропромислового комплексу та ІТ, дозволить підвищити валютні надходження та зменшити залежність від зовнішнього фінансування. У банківській системі важливо забезпечити достатній рівень ліквідності, зокрема через збереження доступу до міжнародних фінансових ресурсів і запровадження програм реструктуризації проблемних кредитів. Аналіз показав, що міжнародна допомога є ключовим фактором стабілізації банківського сектору, оскільки вона дозволяє підтримувати обіг капіталу навіть у кризових умовах. Моделювання залежності макроекономічних показників від обсягів міжнародної допомоги продемонструвало, що за умов її збереження Україна зможе досягти зростання ВВП на рівні 3–5 % у 2024 році. Водночас необхідно впроваджувати системні реформи у сфері податкової політики, антикорупційного законодавства та розвитку інфраструктури. Досвід інших країн, що перебували у стані військових конфліктів, підтверджує важливість довгострокового планування та прозорості економічних процесів. Врахування найкращих практик дозволить Україні ефективніше відновлювати фінансову систему та стимулювати зростання.

Література

1. Кияк В.М., Бурак О.Л. «Фінансові кризи: причини, наслідки, шляхи подолання». Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. — 272 с.
2. Тарасенко О.М. «Державне регулювання економіки в умовах воєнного стану». Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2021. — 485 с.
3. Гетьман О.О., Юрій С.І. «Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів». Київ: Науковий світ, 2019. — 215 с.
4. Черняк В. К. «Економічний аналіз у державному управлінні». Київ: КНЕУ, 2021. — 442 с.

Березовик В.М.
кандидат економічний наук, директор ТОВ «Профін Консалтинг»,
член Наглядової ради Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Впровадження нових технологій — це глобальний процес, що пронизує усі аспекти життя людства. Особливо активно останніми роками відбувається розвиток цифрових технологій у бізнесі, в тому числі в банківському та фінансовому секторах економіки.

Тема має актуальне значення для вивчення, адже банки та фінансові установи автоматизують бізнес-процеси, використовують штучний інтелект, блокчейн технології і технології Big Data для зберігання, систематизації та аналізу даних. Цифрові технології дають можливість обробляти настільки великі та складні масиви інформації, для роботи з якими застосування традиційних методів було б неможливим. Отримані за допомогою вказаних технологій дані дозволяють банківським установам робити точніші і якісніші прогнози та оперативно приймати управлінські рішення.